

ERIDOB (European Researchers in Didactics of Biology) 2010 v Portugalsku

V dňoch 13. až 17. júla 2010 sa uskutočnila v portugalskom meste Braga 8. konferencia zameraná na výskum v oblasti didaktiky biológie (ERIDOB). Konferencia sa uskutočnila na Institute of Education v University of Minho. Spoluorganizátorom konferencie bol CIFPEC (The Research Centre on Childhood Professionals' Development). Konferencia sa opakuje v dvojročnom cykle a je možné ju označiť za jednu z najdôležitejších udalostí týkajúcich sa výskumu v oblasti didaktiky biológie. Síce jej názov nesie v sebe slovo „európsky“, napriek tomu účastníci konferencie pochádzali aj z mimoeurópskych krajín. Tento fakt predurčil konferenciu ako miesto stretnutia a výmeny informácií a skúseností z rôznych oblastí výskumu na poli didaktiky biológie. Najpočetnejšie zastúpenie mali účastníci z Nemecka, ktorí tvorili viac ako polovicu všetkých účastníkov konferencie. Významnou mierou boli zastúpení aj výskumníci z Veľkej Británie, Holandska a domáceho Portugalska. Česká republika mala na tejto konferencii prvýkrát v histórii zastúpenie. Celkový počet príspevkov bol 150 zahrňujúcich prezentované príspevky v sekciách a tiež aj príspevky v posterovej sekcii, podľa slov jedného z organizátorov konferencie ich bolo 25 % zamietnutých.

Zastrešujúcou témou celej konferencie bola „Autenticita v biologickom vzdelávaní: Výhody a výzvy“. Plenárny referát predniesol Richard A. Duschl z USA, ktorý sa zaoberal vývojom výskumu v didaktike biológie a zhodnotil jej súčasný stav, pričom porovnal Európu ako celok s USA. Následne po plenárnom referáte sa konferencia rozdelila do sekcií, kde boli prezentované príspevky účastníkov konferencie. Pozitívnym dojmom pôsobilo rozdelenie všetkých sekcií organizátormi do dvoch miestností a následne prestriedanie všetkých sekcií počas rokovacích dní. To umožnilo, aby účastníci konferencie videli čo najviac prezentovaných príspevkov. Príspevky boli zahrnuté súhrnne do desiatich sekcií, v ktorých prebiehala po ich prezentácii diskusia a takisto do týchto sekcií boli zaradené aj postery. Organizátori konferencie sa snažili pomenovať jednotlivé sekcie tak, aby vystihovali aktuálne výskumné trendy v didaktike biológie.

V sekcii týkajúcej sa záujmov a motivácie študentov odzneli príspevky týkajúce sa najmä výskumov v oblasti postojov k evolúcii, čo poukazuje na momentálny trend týkajúci sa výskumu v tejto oblasti.

V sekcii zameranej na vyučovacie stratégie, vyučovacie prostredie a edukačné technológie odznali rôznorodé príspevky. Jeden z nich bol zameraný na rekonštrukciu cyklu uhlíka, väčšina z nich bola zameraná na rozvoj študentských schopností pochopiť abstraktné biologické témy (molekulárna biológia, genetika) za použitia rôznych modelov, či iných nástrojov podporujúcich proces osvojenia vedomostí.

Príspevky v ďalšej sekcii sa týkali hodnôt, postojov študentov a tvorby ich rozhodnutí. Autori riešili problematiku týkajúcu sa najmä proenvironmentálneho správania sa študentov, ktoré je v konfrontácii s činnosťou ľudí, ktorá ničí prírodné prostredie.

Environmentálne a biologické vzdelávanie bolo náplňou ďalšej sekcie, kde sa autori zamerali na vplyv aktivít proenvironmentálneho charakteru mimo triedy na vnímanie biológie študentmi. Ďalšie príspevky sa venovali aplikácii problémového vyučovania do hodín biológie a následné porovnanie účinnosti tohto typu s klasicky vedenou vyučovacou hodinou.

Poslednou tematickou oblasťou prezentovanou v sekciách boli študentské koncepcie a konceptuálna zmena, kde boli skúmané koncepcie študentov najmä v oblasti evolúcie ako celku, prípadne len evolúcie človeka.

Príspevky v piatich vyššie spomenutých tematických oblastiach boli prezentované v sekciách. Väčšina prihlásených príspevkov bola prezentovaná v posterovej sekcii, kde bolo zastúpených aj zvyšných 5 tematických oblastí menovite: Zdôvodňovanie, vedecké myslenie a argumentácia; Výchova k zdraviu a biologické vzdelávanie; Sociálne, kultúrne a genderové otázky; Praktické a terénne cvičenia a poslednou oblasťou bolo Vzdelávanie budúcich učiteľov. Príspevkov v posterovej sekcii bolo takmer dvojnásobne viac v porovnaní s prezentovanými. Postery sa prezentovali súčasne v štyroch miestnostiach, každému z prezentovaných bol poskytnutý čas 3 minúty na prezentovanie a to dvakrát, aby postery boli prístupné pre čo najviac záujemcov. Najväčšie zastúpenie príspevkov bolo v posterovej sekcii týkajúcej sa študentských konceptov a konceptuálnej zmeny. Postery v tejto sekcii boli zamerané na to, ako vnímajú študenti, ale aj žiaci živočíchy, či už vo všeobecnej rovine alebo boli zamerané na vnímanie určitého konkrétneho druhu. V tejto sekcii bol prezentovaný aj poster českých zástupcov (Milan Kubiato a Ivana Vaculová), ktorý bol zameraný na vedomosti a postoje žiakov základných škôl k sympatickým a nesympatickým zvieratám, konkrétne na príklade komára a motýľa. Prezentovaný poster sa stretol s pozitívnym ohlasom.

Pri celkovom pohľade môžeme povedať, že trend výskumu didaktiky biológie sa ubera smerom ku skúmaniu predstáv žiakov a ich postojov k živočíchom. Tieto výskumné šetrenia boli prezentované najmä v posterovej časti. Ďalšími oblasťami, ktoré sú v popredí, je skúmanie predstáv žiakov najmä o abstraktných témach v oblasti biológie, ako sú napríklad molekulárna biológia, či genetika, ďalej sa jednalo o problematiku terénnych a praktických prác a ich vplyvu na záujem o biológiu. A poslednou výrazne zastúpenou oblasťou bola problematika evolúcie, kde sa výskumy zamerali nielen na vedomosti, ale aj na postoje respondentov k tejto tematickej oblasti.

Popri samotnom prezentovaní príspevkov, či už v sekciách alebo za pomoci posteru, prebehli podružné akcie s väčším či menším súvisom k biologickému vzdelávaniu, či už to bola prezentácia kníh týkajúca sa výskumu v oblasti didaktiky biológie, potom stretnutie popredných výskumníkov v tejto oblasti biológie, kde sa rokovalo najmä o mieste budúceho konania konferencie, ktorým bude Berlín.

Konferencia splnila svoj účel, účastníci sa dozvedeli o súčasnom smerovaní výskumu v oblasti didaktiky biológie, ale došlo aj k nadviazaniu nových kontaktov, dohodnutí sa na medzinárodných projektoch a výskumných šetreniach. Konferencia podobného zamerania chýba v podmienkach Českej republiky, čo je na škodu, pretože didaktiky ostatných prírodovedných predmetov organizujú vlastné konferencie. Preto didaktici biológie musia vyhľadávať konferencie prevažne pedagogického zamerania, kde prezentujú svoje výskumné zistenia. Dôvodom môže byť malá členská základňa, práve konferencia zameraná na výskum v oblasti didaktiky biológie môže motivovať ďalších záujemcov o venovanie sa rôznym výskumným témam v oblasti didaktiky biológie.

Milan Kubiátko